

Multikulturalni dijalozi Narodne knjižnice okruga Plungė

Gintarė Gurevičiūtė - Gailė

U za svoje redovne aktivnosti, Narodna knjižnica okruga Plungė obvezala se na promociju kulture i svih vrsta umjetnosti, a posebno kulturne baštine i neformalnoga obrazovanja odraslih. Za to postoji snažna povijesna podloga i logično objašnjenje.

U obnovljenu satnu kulu grofa Zubova iz 19. stoljeća, odlučili smo se preseliti 2012. godine. Nakon što je knez M. Oginski krajem 19. stoljeća kupio imanje, izgradio je i spojio satni toranj sa zimskim vrtom, o čemu danas govore samo neki ostaci iz prošlosti. Preselivši se tamo, znali smo da će ovo posebno mjesto diktirati i poseban način boravka, obvezujući nas da štitimo i njegujemo jedinstveni duh mjesta i izuzetno značajne vrijednosti kulturne i prirodne baštine. Istovremeno, ono pruža neograničene mogućnosti za različite kreativne aktivnosti. Riskirali smo promjenom našega ustaljenog, provjerenog i zajamčenog imidža, i nismo pogriješili. Prvo što naši posjetitelji i gosti danas primjećuju jest da smo knjižnica koja je važan i zaboravljen javni prostor uspješno vratila u svijest građana, na mapu njihovih ruta i aktivnosti, te ga pretvorila u mjesto živih i pozitivnih emocija. Knjige, ali i cijelo susjedstvo, poprimili su drugu boju i oblik. Mjesto su novih, nesvakidašnjih scenarija korištenja prostora, situacija koje pobuđuju emocije, a koji se s vremenom pretvaraju u središte atrakcije za lokalno stanovništvo i turiste.

Knjižnica i kulturna baština

Jedan od posljednjih, i za nas vrlo važnih, baštinskih projekata bio je 2021. kada je Narodna knjižnica pozvana na neobično putovanje koje je ujedinilo veliku regiju Litve u projektu Povijesna i kulturna ostavština grofova

Zubov u sjeverozapadnoj Litvi. Projekt, koji je bio značajan ne samo za povijest i kulturu okruga Plungė nego i za cijelu Litvu, posvećen je povijesnoj, kulturnoj i arhitektonskoj ostavštini poznate grofovske obitelji Zubov u našim krajevima. Zubovi su grofovski obitelj Ruskoga Carstva i prinčevi Svetoga Rimskog Carstva, čiji korijeni sežu u 13. stoljeće. U Litvi su se pojavili krajem 18. stoljeća, kada je Platon Zubov ovdje stekao posjede, te su stvorili jedno od svojih najjačih i najvećih imanja u sjeverozapadnoj Litvi. Najočuvanije i najimpresivnije građevine još uvijek se nalaze u okrugu Plungė. U jednoj od tih zgrada, koja je sagrađena 1846. godine, danas se nalazi naša knjižnica. Zahvaljujući projektu, kreirana je poučna turistička ruta koja pokriva tri županije, šest okruga, 21 grad, mjesto i selo. Ruta je duga više od 400 kilometara i obuhvaća mnoga zanimljiva i intrigantna mjesta koja obilježavaju nasljeđe grofova: obnovljene ili uništene palače, mjesta nazvana po poznatim obiteljima, ulice itd. Informativan ilustrirani vodič s kartom namijenjen je onima koji putuju cestom Zubovai.

Od 2018. do 2022. godine knjižnica je sudjelovala u više Erasmus+ projekata (projekti obrazovanja odraslih), a svi su bili povezani s očuvanjem kulturne baštine. Jedan od većih provedenih projekata bio je WAAT, „Zajedno za podizanje svijesti o kulturnoj baštini“ (2020. – 2022.), u cijelosti posvećen baštini i namijenjen stručnjacima za baštinu i svima onima kojima je stalo do nje. Stručnjaci iz šest različitih područja povijesne i kulturne baštine, neformalnoga obrazovanja odraslih, kulture i znanstveno-istraživačkih instituta iz europskih zemalja ujedinili su se u provedbi ovoga međunarodnog projekta koji je pokrenula i Narodna knjižnica okruga Plungė.

Satna kula i knjižnica

Projekt je okupio partnere iz šest europskih država: Hrvatske, Italije, Austrije, Španjolske, Nizozemske i Litve. Zajedno smo izradili priručnik za neformalno podučavanje o vrijednostima kulturne baštine koji je dostupan na jezicima svih partnerskih zemalja te osmislili metodologiju za izradu video materijala o baštini. Također je stvorena digitalna platforma za filmove o baštini koja je i dalje aktivna, te informira o jedinstvenim fenomenima kulturnoga naslijeđa predstavljenih država. Edukativni programi o kulturnoj baštini, koji su se održavali tijekom projekta, dopunili su i produbili znanje zainteresiranih te oblikovali novi, demokratičniji i aktivniji pristup baštini. Obuka je pomogla sudionicima u shvaćanju važnosti razumijevanja sebe i svoje okoline. Udružene snage i konstruktivni dijalog, koji oblikuje šira razmišljanja i viziju, pomogli su institucijskomu osnaživanju i Knjižnici Plungė dali još više samopouzdanja da izađe iz okvira svojih granica.

Ekološki prihvatljiva knjižnica

Veza ove knjižnice s okolišem je neizbježna i izuzetno jaka. Knjižnica je okružena ogromnim parkom od 60 hektara koji je dio imanja kneza M. Oginskoga. U njezinoj blizini oživljen je vrt ljekovitoga bilja, sade se i njeguju ružičnjaci i formiraju prirodne livade. Knjižnica i građani zajedno stvaraju i njeguju oazu mira i ljepote za kukce, životinje te za „zelene“ edukativne radionice. Također, za naše posjetitelje omogućili korištenje prostora za čitanje na otvorenome tijekom toplijih mjeseci.

Projekt Pametni park Plunge jedan je od najznačajnijih i najvećih knjižničnih projekata koji se neprestano razvija. Zajedno sa sustavom za upravljanje sadržajem koji je prilagođen mobilnim uređajima, izrađen je virtualni edukativno-kognitivni program (internetska stranica) koji predstavlja Park Plungė. Pripremljene su tri edukativne i virtualne ture koje nude atraktivan uvod u najzanimljivija i najznačajnija mjesta parka i predstavljaju ukupno 43 objekta: 26 kulturnih, 14 biljnih i 3 životinjska. Za osobno upoznavanje s prirodom i kulturom, u parku je

izrađen sustav informativnih ploča s QR kodovima. Ovaj razvijeni program omogućuje posjetiteljima da s pomoću virtualne karte prošeću parkom i dobiju sve potrebne informacije, ne samo informativnim i vizualnim putem nego i zvučnim zapisima koji govore o povijesti objekata parka. Program vrlo često koristi i lokalna škola na satovima različitih predmeta poput povijesti, prirode i engleskoga jezika.

Knjižnica je u razdoblju 2018./2019. provela još tri inovativna uslužna projekta za projekt Pametni park Plunge:

- ♦ primjenom 3D hologramske piramide stvorili smo turu hologramskih objekata
- ♦ rotirajućim 3D hologramom stvorili smo priču o povijesti knjižnice
- ♦ ponovo smo stvorili oranžeriju u virtualnoj stvarnosti, što je omogućilo dočarati prostor knjižnice u 19. stoljeću.

Projekt Pametni park Plunge prepoznat je ne samo u Litvi već i u svijetu, i više je puta nominiran i nagrađivan. Godine 2016. bili smo nominirani i

nagrađeni za najuspješniji turistički proizvod 2016., a iduće smo godine dobili EIFL-ovu Nagradu za inovaciju svjetske javne knjižnice za „važan doprinos zajednici u otvaranju i prezentaciji značajne kulturne baštine i zelenih urbanih prostora uz pomoć mobilnih pametnih alata“. Projekt je dobio posebnu pozornost biologa – bili smo jedni od prvih u Litvi koji su QR kodovima počeli označavati biljke.

Kreativne radionice posvećene knjizi i prirodi godišnje su i važno obilježje knjižnice. Profesionalni umjetnici, fotografi i glazbenici pozivaju zajednicu na otkrivanje tajni umjetnosti fotografije, ručno radenoga papira, vitraja, emajla, keramike... Na ovaj ili onaj način, radionice su uvijek usmjerene na upoznavanje svoje okoline, svoje povijesti, samoga sebe; na spoznavanje svoga mjesta i identiteta. Na taj način razumijemo zajednički kulturni kontekst i ogledamo se u njemu. Samo sudjelovanjem u otvorenim, multikulturalnim dijalozima možemo nastaviti ovu važnu tradiciju koju je započela grofovsko obitelj Zubov. ■

INFO

Više informacija o projektima Narodne knjižnice okruga Plungė dostupno je na mrežnim stranicama:

WAAT: www.waatproject.eu

Plunge Smart Park: www.plungeparkas.lt

